

5^ο ΓΕΛ ΒΥΡΩΝΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

Κείμενο 1

«Το τερατώδες κοινό γνώρισμα τ' ανθρώπου»

Η ακόλουθη επιφυλλίδα του Παντελή Μπουκάλα δημοσιεύτηκε στην *Καθημερινή* στις 22-03-2009.

(1) Μάλλον δεν έχει απομείνει μέρα του χρόνου που να μην είναι αφιερωμένη σε κάποιον ή σε κάτι, για να δημιουργηθεί έτσι ένα δεύτερο εορταστικό ημερολόγιο, παράλληλο του χριστιανικού. Κάπως σαν ξυπνητήρια μνήμης προσπαθούν να λειτουργήσουν οι αφιερώσεις αυτές, αλλά δεν το καταφέρνουν πάντοτε, έτσι όπως η μνήμη βομβαρδίζεται από πληροφορίες και καθηκοντολόγια, και δεν προλαβαίνει να τα αξιολογήσει και να τα αφομοιώσει. [...] Για τον ΟΗΕ η 21η Μαρτίου είναι η Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης το 1966. Για την UNESCO, που έλαβε τη σχετική απόφαση το 1999, είναι η Ημέρα της Ποίησης, μόνο που όσο η ποίηση αντιμετωπίζεται σαν έκτακτο, υπερευαίσθητο γεγονός, άρα χρήζον¹ προστασίας, θα δυσκολεύεται να αιμοδοτήσει τη ζωή μας.

(2) Μιας και το καλούσε η ημέρα, λοιπόν, αλλά και επειδή, καθώς είπαμε, η μνήμη φαίνεται να γράφει επί ύδατος ή να δουλεύει ώρες-ώρες με εργαλείο της τη γομολάστιχα κι όχι το μολύβι ή το καλέμι, ας ξαναθυμηθούμε ποιήματα εγρήγορα και τίμια. Ας ξανασταθούμε δηλαδή, με όση τιμότητα μπορούμε κι εμείς, σε λίγους στίχους, νεοελληνικούς ή αρχαίους, που κηρύσσουν το αυτονόητο, την ισότητα των ανθρώπων, ένα αυτονόητο σφοδρότατο αμφισβητούμενο ωστόσο στο πέρασμα των αιώνων. Με τη γνώση ακριβώς ότι τα αυτονόητα είναι πρωτίστως εκείνα που βλέπουν το νόημά τους να διασπαθίζεται,² να διαβάλλεται, να φυραίνει,³ οι ποιητές υποδεικνύουν ως μήτρα της ισότητας των ανθρώπων ό,τι πιο κοινό έχουν: την προέλευσή τους αφενός (από το χώμα, το Χάος, το τίποτε ή τον Δημιουργό, ανάλογα με τη θρησκευτική πίστη του καθενός και την κοσμογονία και ανθρωπογονία της επιλογής του), το τέλος τους αφετέρου, τον θάνατο, αυτόν τον μέγα εξισωτή. «Κι αν είμαι Σύρος, πού το παράδοξο; Πατρίδα μία, ξένη, μοιραζόμαστε: τον κόσμο. / Το Χάος όλους μάς εγέννησε», συμπεραίνει, λοιπόν, ο Μελέαγρος, ποιητής του 2^{ου} / 1^{ου} αιώνα π.Χ.

(3) Σε χρόνους κοντινούς μας, φορτωμένους από αναρίθμητες απογοητεύσεις, ένας άλλος ποιητής, ο Νίκος Εγγονόπουλος, επιλέγει να σταθμεύσει όχι στην κοινή ρίζα των ανθρώπων αλλά στο αναπόδραστο τέλος, για να αναδείξει το εφήμερο της ζωής ως «τερατώδες κοινό γνώρισμα τ' ανθρώπου». Παραθέτω το ποίημα από τη συλλογή «Στην κοιλάδα με τους ροδώνες»: **«αλήθεια -των αδυνάτων αδύνατο- / ποτές δεν εκατάφερα να καταλάβω / αυτά τα όντα που δεν βλέπουνε / το τερατώδες κοινό γνώρισμα τ' ανθρώπου / το εφήμερο της παράλογης ζωής του - / κι ανακαλύπτουνε διαφορές / -γιομάτοι μίσος- διαφορές / σε χρώμα δέρματος φυλή / θρησκεία»**. Οργισμένος ακούγεται εδώ ο ποιητής, με την οργή του να στρέφεται τόσο κατά του θεωρητικού της φυλετικής υπεροχής, του Γάλλου κοινωνιολόγου και διπλωμάτη Αρθούρου Ιωσήφ Γκομπινώ (ο αποκαλυπτικός των αντιλήψεών του τίτλος ενός έργου του, «Δοκίμιο περί της ανισότητας των ανθρωπίνων φυλών», χρησιμοποιείται σαρκαστικά ως τίτλος και του ποιήματος του Εγγονόπουλου), όσο και κατά του «πρακτικού» της, του Χίτλερ: «ξεχνιέται ο Αδόλφος Χίτλερ;» ρωτάει στον υπότιτλο του ποιήματός του ο Εγγονόπουλος, κι εκείνο που θέλει να πει, εκείνο που λέει, είναι να μην ξεχάσουμε τον Χίτλερ. Ένα ποίημα «μετά το Άουσβιτς» απαρτίζουν οι στίχοι

¹ που χρειάζεται.

² ξοδεύεται αλόγιστα, σπαταλιέται.

³ μειώνεται, συρρικνώνεται

του Νίκου Εγγονόπουλου, κι ας είχε ήδη ειπωθεί ότι μετά το Άουσβιτς,⁴ μετά την τερατώδη, δεν γίνεται να υπάρξει ποίηση, δεν είναι νοητή, ίσως-ίσως δεν είναι καν ηθική. Και νοητή είναι βέβαια και ηθική η ποίηση. (...) Όχι, τα ποιήματα δεν μπορούν ν' αλλάξουν τον κόσμο, να ανακόψουν τη μισαλλοδοξία, να ορθώσουν τείχη στο ρατσισμό, να πείσουν μια πολιτεία έστω για το απλούστερο: ότι άνθρωποι που γεννήθηκαν στα χόματά της, μεγάλωσαν σ' αυτά, σπούδασαν και δουλεύουν, δικαιούνται πια την υπηκοότητα. Το ξέρουμε. Μόνο σαν ξυπνητήρια μνήμης μπορεί να λειτουργήσουν τα ποιήματα. Αρκεί να μην τ' ακούμε μόνο την Ημέρα της Ποίησης που τυχαίνει να είναι και Ημέρα κατά του Ρατσισμού.

Κείμενο 2

Ανθρώπινα δικαιώματα: Δεν υπάρχει ελευθερία χωρίς ισότητα

Το κείμενο που ακολουθεί είναι άρθρο του Κούμι Ναϊντού, γενικού γραμματέα της Διεθνούς Αμνηστίας, που δημοσιεύτηκε αρχικά στο *Monde Diplomatique* και στη συνέχεια μεταφρασμένο στα ελληνικά στην εφημερίδα *Αυγή*. https://www.avgi.gr/entheta/monde-diplomatique/296536_anthropina-dikaiomata-den-yparhei-eleytheria-horis-isotita

Εισαγωγή: Υιοθετώντας την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στις 10 Δεκεμβρίου 1948, τα μέλη του ΟΗΕ συμφωνούσαν για πρώτη φορά σχετικά με τις αρχές που επιτρέπουν στα ανθρώπινα όντα να ζουν σε συνθήκες ελευθερίας, ισότητας και αξιοπρέπειας. Αν και έκτοτε σημειώθηκε μεγάλη πρόοδος, η έκρηξη των ανισοτήτων και η ανεξέλεγκτη κατασταλτική διάθεση των κρατών απειλούν τόσο τα πολιτικά όσο και τα οικονομικά ή τα κοινωνικά δικαιώματα -τα οποία γίνονται ακόμη πιο ευπαθή, όταν αντιμετωπίζονται ξεχωριστά.

(1) «Στις 10 Δεκεμβρίου είχαμε την επέτειο ενός ιστορικού ορόσημου: συμπληρώθηκαν 70 χρόνια από τότε που 48 χώρες συνήλθαν στη διάσκεψη του ΟΗΕ στο Παρίσι, προκειμένου να υπογράψουν την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η οποία αναγνωρίζεται ευρέως ως η παγκόσμια χάρτα δικαιωμάτων. Η υιοθέτηση της Διακήρυξης σηματοδότησε την πρώτη φορά που διάφορες χώρες συμφώνησαν σχετικά με τις ελευθερίες και τα δικαιώματα που αξίζουν οικουμενική προστασία, ούτως ώστε κάθε άνθρωπος να διαβιού σε συνθήκες ελευθερίας, ισότητας και αξιοπρέπειας.

(2) Έχουμε διανύσει πολύ δρόμο από τότε που έγιναν αποδεκτά αυτά τα 30 πανίσχυρα δικαιώματα και ελευθερίες της Διακήρυξης. Σας παροτρύνω να αφιερώσετε λίγο χρόνο να την διαβάσετε, εάν δεν το έχετε κάνει ως τώρα, καθώς, ακόμη και σήμερα, αυτές οι αρχές ορίζουν το πιο προοδευτικό όραμα του πώς θα μπορούσε να είναι ο κόσμος μας.

(3) Σήμερα, για την εβδομηκοστή επέτειο αυτής της σπουδαίας Διακήρυξης, θα έπρεπε να γράφω ένα γιορταστικό άρθρο για το πόσα πολλά καταφέραμε μαζί αυτές τις δεκαετίες -που αναμφίβολα έχουμε καταφέρει- με σκοπό να κάνουμε πραγματικότητα τούτο το όραμα. Ωστόσο, η αλήθεια είναι πως πλέον διαπιστώνουμε αυξανόμενη μισαλλοδοξία, ακραία ανισότητα και αποτυχία των κυβερνήσεων να αναλάβουν επείγοντως συλλογικές δράσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν παγκόσμιες απειλές. Βρισκόμαστε σ' αυτήν ακριβώς την κατάσταση την οποία οι κυβερνήσεις, που υιοθέτησαν τη Διακήρυξη, είχαν υποσχεθεί ότι θα απέτρεπαν.

(4) Αντί να είναι μια αφορμή για στιγμιαίους εορτασμούς, πιστεύω πως οφείλουμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό το ιστορικό ορόσημο για να κάνουμε έναν απολογισμό και να επανεστιάσουμε τον αγώνα, ώστε να κάνουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα μια πραγματικότητα για τον καθένα.

⁴ Η φράση «μετά το Άουσβιτς δεν μπορεί να ξαναγραφτεί ποίηση» είναι ένας αφορισμός του Γερμανού φιλοσόφου Θεοντόρ Αντόρνο, που εκφράζει την ιδέα ότι τα φρικτά γεγονότα του Ολοκαυτώματος και η βαρβαρότητα που υπέστη η ανθρωπότητα δεν μπορούν να εκφραστούν με την παραδοσιακή τέχνη της ποίησης, η οποία φαίνεται να είναι πλέον ανίκανη να περιγράψει την εμπειρία του «ανείπωτου».

(5) Το δεύτερο άρθρο της Οικουμενικής Διακήρυξης διευκρινίζει ότι αυτά τα δικαιώματα ανήκουν σε όλους μας -είτε είμαστε φτωχοί είτε πλούσιοι-, σε οποιαδήποτε χώρα κι αν κατοικούμε, όποιο κι αν είναι το φύλο ή το χρώμα μας, όποια γλώσσα κι αν μιλάμε, ό,τι κι αν σκεφτόμαστε ή πιστεύουμε. Τούτη η οικουμενικότητα δεν μετατράπηκε σε πραγματικότητα και βλέπουμε πως αυτή η θεμελιώδης αρχή, η οποία διέπει όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, δέχεται ισχυρή επίθεση. Μαζί με άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις, επισημάναμε επανειλημμένα πώς οι επικριτικές αφηγήσεις και οι ρητορικές μίσους και φόβου κυριαρχούν πλέον σε παγκόσμιο επίπεδο, σε τέτοιο βαθμό που είχε να παρατηρηθεί από τη δεκαετία του 1930.

(6) [...] Πρέπει να θέσουμε το ερώτημα: γιατί βρισκόμαστε τώρα στην κατάσταση ακριβώς που προσπάθησε να αποτρέψει η Διακήρυξη, μια κατάσταση όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα δέχονται επίθεση και απορρίπτονται, με τον ισχυρισμό ότι προστατεύουν τον «άλλον» και όχι όλους μας; Οι λόγοι γι' αυτό είναι περίπλοκοι, εντούτοις ένα πράγμα είναι σαφές: τουλάχιστον ένα μέρος της ευθύνης έγκειται στην αποτυχία μας να αντιμετωπίσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα σαν εγγενώς συνδεδεμένο και αδιαίρετο σύνολο, που αφορά τον καθένα μας. [...]

Κείμενο 3

Γιάννης Ρίτσος, «Ελευθερία»

«Θα ξαναπείς την ίδια λέξη
γυμνή
αυτήν
που γι' αυτήν έζησες
και πέθανες
που γι' αυτήν αναστήθηκες
(πόσες φορές;)
την ίδια.

Έτσι όλη νύχτα
όλες τις νύχτες
κάτω απ' τις πέτρες
συλλαβή-συλλαβή
σαν τη βρύση που στάζει
στον ύπνο τού διασμένου
στάλα-στάλα
ξανά και ξανά
κάτω απ' τις πέτρες
όλες τις νύχτες

μετρημένη στα δάχτυλα
απλά
όπως λες πεινάω
όπως λες σ' αγαπώ
έτσι απλά
ανασαίνοντας
μπροστά στο παράθυρο

ε-λευ-θε-ρί-α.»

ΘΕΜΑ Α (Μονάδες 20)

Να αποδώσετε συνοπτικά, σε μία παράγραφο 70-80 λέξεων, τους λόγους για τους οποίους ο Κούμι Ναϊντού, στο Κείμενο 2, δεν γράφει εορταστικό άρθρο για την επέτειο των 70 χρόνων από την υπογραφή της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Θέμα Β (Μονάδες 35)

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το Κείμενο 1, τις παρακάτω περιόδους λόγου, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο, τη λέξη Σωστό ή Λάθος (χωρίς αναφορά σε χωρία του κειμένου):

α. Ο Π. Μπουκάλας υποστηρίζει ότι η ανακήρυξη της 21ης Μαρτίου ως Ημέρας της Ποίησης θα ενδυναμώσει τη θέση της στην ανθρώπινη ζωή.

β. Ο Π. Μπουκάλας διαπιστώνει πως η αυταπόδεικτη αξία της ισότητας των ανθρώπων φθίνει, καθώς αυτή πλέον αμφισβητείται.

γ. Για τους ποιητές κοιτίδα της ισότητας είναι η αρχή και το τέλος της ανθρώπινης ζωής.

δ. Για τον ποιητή Ν. Εγγονόπουλο το «τερατώδες κοινό γνώρισμα του ανθρώπου» είναι η αναπόδραστη μοίρα του θανάτου.

ε. Ο Π. Μπουκάλας πιστεύει πως τα ποιήματα, όπως και η Ημέρα της Ποίησης, μπορούν να αναχαιτίσουν το κύμα καταπάτησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Μονάδες 15

B2. Πρόθεση του συγγραφέα στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη/την αναγνώστρια για τα πλήγματα που δέχονται στη σημερινή εποχή τα ανθρώπινα δικαιώματα. Να αναφέρετε δύο (2) διαφορετικές μεταξύ τους γλωσσικές επιλογές, με τις οποίες υπηρετείται η πρόθεσή του (μονάδες 2), γράφοντας αντίστοιχα δύο παραθέματα (μονάδες 2), και να εξηγήσετε σύντομα τη λειτουργία καθεμιάς από αυτές (μονάδες 6).

Μονάδες 10

B3. Στο Κείμενο 2, η 3η παράγραφος οργανώνεται αντιθετικά. Να εντοπίσετε και να γράψετε α) τα μέρη της αντίθεσης αυτής (μονάδες 4) και β) τον σκοπό/την πρόθεση του αρθρογράφου που αυτή υπηρετεί (μονάδες 6).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ (Μονάδες 15)

Στο Κείμενο 3, να ερμηνεύσετε τη σημασία που έχει, για το ποιητικό υποκείμενο, η ελευθερία, αξιοποιώντας τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες. Ποια σημασία αποκτά για εσάς η ελευθερία εντός του σημερινού οικονομικοκοινωνικού περιβάλλοντος; (150-200 λέξεις)

ΘΕΜΑ Δ (Μονάδες 30)

Ο γενικός γραμματέας της Διεθνούς Αμνηστίας διαπιστώνει: «Βρισκόμαστε σ' αυτήν ακριβώς την κατάσταση την οποία οι κυβερνήσεις που υιοθέτησαν τη Διακήρυξη είχαν υποσχεθεί ότι θα απέτρεπαν».

α) Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την άποψή του αυτή, ότι δηλαδή οι σύγχρονες συνθήκες είναι το ίδιο απειλητικές για τα δικαιώματα του ανθρώπου με αυτές κατά την περίοδο υπογραφής της Οικουμενικής Διακήρυξης;

β) Με ποιους συγκεκριμένους τρόπους (ενέργειες, δράσεις, επιλογές και στάση ζωής) θα μπορούσε ένας νέος/μία νέα της ηλικίας σας να συμβάλει στην ουσιαστική διασφάλιση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ανθρώπου;

Αξιοποιώντας δημιουργικά τα Κείμενα 1 και 2, να παρουσιάσετε αιτιολογημένα τις απόψεις σας σε άρθρο 350-400 λέξεων, που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Ενδεικτικές Απαντήσεις

Θέμα Α

Ο Κούμι Ναϊντού δεν γράφει εορταστικό επετειακό άρθρο, γιατί παρατηρεί ότι η κατάσταση που είχε οδηγήσει τις κυβερνήσεις, το 1948, να υπογράψουν τη Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, παραμένει αμετάβλητη, λόγω της διογκούμενης μισαλλοδοξίας, της έντονης αδικίας και της κυβερνητικής αδυναμίας να εξαλειφθούν συλλογικά τα παγκόσμια προβλήματα. Η οικουμενική ισότητα στα ανθρώπινα δικαιώματα, βασική αρχή της Διακήρυξης, όχι μόνο δεν επαληθεύτηκε στην πράξη, αλλά και πλήττεται στις μέρες μας, με το επιχείρημα ότι τα δικαιώματα αυτά δεν προασπίζονται το σύνολο των ανθρώπων.

Θέμα Β

B1.

α. Λάθος, β. Σωστό, γ. Σωστό, δ. Σωστό, ε. Λάθος.

B2.

Γλωσσικές επιλογές (αρκούν 2):

- 1) Συνυποδηλωτική χρήση/ποιητική λειτουργία της γλώσσας/συγκινησιακά φορτισμένος λόγος (π.χ. χρόνους φορτωμένους, επιλέγει να σταθμεύσει, να ορθώσουν τείχη στον ρατσισμό, ξυπνητήρια μνήμης, κ.ά.)
- 2) Σχήμα άρσης και θέσης (όχι, τα ποιήματα δεν μπορούν να... μόνο σαν ξυπνητήρια μνήμης μπορεί να λειτουργήσουν τα ποιήματα)
- 3) Χρήση του α' πληθυντικού προσώπου (ξεχάσουμε, ξέρουμε, ακούμε)
- 4) Χρήση της αποτρεπτικής υποτακτικής στο τέλος της παραγράφου (να μην τ' ακούμε)

Λειτουργία:

- 1) Με τον συγκινησιακά φορτισμένο λόγο της τελευταίας παραγράφου, στην οποία παρατίθεται επιπλέον αυτούσιο το ποίημα του Ν. Εγγονόπουλου, ο Μπουκάλας ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη/την αναγνώστριά του, προκαλώντας τη σκέψη του και κινητοποιώντας τα συναισθήματά του για τη λειτουργία της ποίησης.
- 2) Με το σχήμα άρσης και θέσης ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη/την αναγνώστριά του, καθώς τονίζει εμφατικά τη θέση του ότι τα ποιήματα μπορούν να ενεργοποιήσουν τη μνήμη κι έτσι να επιτελέσουν τον ηθικό τους ρόλο, αποδεικνύοντας ότι η ποίηση είναι και νοητή και ηθική.
- 3) Με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου δημιουργεί μια γέφυρα επικοινωνίας με τον αναγνώστη/την αναγνώστριά του, εντάσσεται και ο ίδιος στο κοινωνικό σύνολο που ακούει τα ποιήματα και γνωρίζει την ηθική τους λειτουργία. Έτσι, επιτυγχάνει με βιωματικό τρόπο την ευαισθητοποίησή του/της.
- 4) Με τη χρήση της αποτρεπτικής υποτακτικής υπογραμμίζει τι δεν πρέπει να κάνουν οι αναγνώστες/αναγνώστριες αλλά και όλοι μας, όσον αφορά τα ποιήματα, αν θέλουμε αυτά να νοηματοδοτήσουν νοητικά και ηθικά τη ζωή μας. Με αυτόν τον τρόπο μας ευαισθητοποιεί, ώστε να διαβάζουμε ποίηση καθημερινά.

B3.

Η αντίθεση της 3^{ης} παραγράφου του Κειμένου 2:

«Σήμερα, [...] θα έπρεπε να γράφω ένα γιορταστικό άρθρο [...]. Ωστόσο, η αλήθεια είναι πως πλέον διαπιστώνουμε [...]». Αντιτίθεται το τι θα έπρεπε να γίνει σήμερα (το δεοντικό), δηλαδή η συγγραφή ενός εορταστικού άρθρου για την 70ή επέτειο της Οικουμενικής

Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, με την αλήθεια (το πραγματικό), ότι δηλαδή η κατάσταση που επικρατούσε πριν από 70 χρόνια, όταν οι κυβερνήσεις υιοθέτησαν την Οικουμενική Διακήρυξη, δεν έχει μεταβληθεί. Είναι χαρακτηριστική, άλλωστε, η χρήση της διαρθρωτικής λέξης «ωστόσο», που δηλώνει αντίθεση, στην αρχή της δεύτερης περιόδου της παραγράφου.

Ο σκοπός/η πρόθεση του αρθρογράφου:

Επιδιώκει να τονίσει, μέσω της αντίθεσης, το χάσμα ανάμεσα στο όραμα και την πραγματικότητα, καθώς και τη δραματική κατάσταση που επικρατεί σήμερα, τονίζοντας ότι το ιδανικό του 1948, όταν οι λαοί είχαν βγει από δύο αιματηρούς παγκόσμιους πολέμους και ονειρεύτηκαν την οικουμενική ισότητα των ανθρώπων μέσω της διακήρυξης των δικαιωμάτων τους, δεν έγινε δυστυχώς πραγματικότητα. Οι λαοί εξακολουθούν και σήμερα να υποφέρουν από τη μισαλλοδοξία, τις ανισότητες, την αδυναμία των κυβερνήσεων να αντιμετωπίσουν όλες μαζί τους κινδύνους που απειλούν την ανθρωπότητα.

ΘΕΜΑ Γ

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Η «ελευθερία» είναι θεμελιώδης, ζωτικής σημασίας αξία για το ποιητικό υποκείμενο. Απευθύνεται σε ένα νοητό «εσύ» και του λέει ότι θα:

-Την επαναλαμβάνει (είναι χαρακτηριστική η επανάληψη της λέξης «την ίδια»), χωρίς να τη φορτώνει με εντυπωσιακούς προσδιορισμούς (είναι ενδεικτική η χρήση της προσωποποίησης «γυμνή», που τονίζεται καθώς ο στίχος είναι μονολεκτικός), γιατί ήταν γι' αυτό:

α) ο σκοπός της ζωής και του θανάτου του,

β) αλλά και της πολλαπλής μεταφορικής ανάστασής του στον νου και στις ψυχές των συνανθρώπων του, όταν έγινε γι' αυτούς το κίνητρο, το πρότυπο να αγωνιστούν για τη δική τους ελευθερία.

-Τη συλλαβίζει (όπως εικονοποιείται στον τελευταίο στίχο), για να νιώσει την ουσία της, τον πλούτο και την αξία της, καθώς την οραματίζεται κάθε νύχτα (όπως τονίζεται με την επανάληψη «όλη νύχτα/ όλες τις νύχτες/ όλες τις νύχτες».

-Με αυτόν τον τρόπο βιώνει:

α) την κρυφή (ο στίχος «κάτω απ' τις πέτρες» επαναλαμβάνεται δύο φορές) ζωοδότρα δύναμή της (είναι το νερό για τον διψασμένο, όπως υποδηλώνεται με την παρομοίωση της δεύτερης στροφής: «σαν τη βρύση»)

β) την απλή («απλά/ έτσι απλά») αλλά ουσιαστική αξία της, που οδηγεί το ποιητικό υποκείμενο να τη συσχετίσει («όπως λες») με θεμελιώδεις διεργασίες και καιρία συναισθήματα της ανθρώπινης ζωής, την πείνα, την αγάπη, την αναπνοή στον ανοιχτό χώρο.

Αναγνωστική ανταπόκριση:

Μπορείτε να εκφράσετε ελεύθερα την άποψή σας, αρκεί να συνδυάσετε την ελευθερία, ως πρωταρχική αξία, με τις σύγχρονες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

Θέματα και ενδεικτικές απαντήσεις: Β. Ταμπακοπούλου, Α. Ψαροπούλου.